

คู่มือการปฏิบัติงาน

นางสาวปรมาภรณ์ สาระภักดี

พนักงานราชการ ตำแหน่งนักจิตวิทยาโรงเรียนฯ

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สพป.เลย เขต ๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงาน ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กร เป็นการรวบรวมกระบวนการปฏิบัติงานของกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ซึ่งในกลุ่มได้เสนอ กระบวนการปฏิบัติงานของงานประจำที่เป็นงานตามภารกิจหลัก ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนในการปฏิบัติงาน รายละเอียดของงานเพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้งานที่มีคุณภาพตามที่กำหนด

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้ นอกจากประโยชน์ของผู้ปฏิบัติงานโดยตรงแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้มารับบริการเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงขั้นตอน และรายละเอียดของกระบวนการต่าง ๆ เป็นแนวทางหนึ่งในการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานของกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

นางสาวปรมาภรณ์ สาระภักดี

พนักงานราชการ ตำแหน่งนักจิตวิทยาโรงเรียนฯ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ตอนที่ ๑ บทนำ	๑
☐ แนวคิด	
☐ วัตถุประสงค์	
☐ วิสัยทัศน์	
☐ ขอบข่าย/ ภารกิจ	
ตอนที่ ๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๓
ตอนที่ ๓ คำสั่ง/งานในหน้าที่รับผิดชอบ	๗

ตอนที่ ๑

บทนำ

แนวคิด

งานกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา เป็นงานที่สนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการบูรณาการการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ไปสู่การศึกษาตลอดชีพ นำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้ประกอบการเรียนการสอนส่งเสริมสุขภาพกาย และสุขภาพจิตให้สมบูรณ์ จัดสวัสดิการสวัสดิภาพ และกองทุนเพื่อการศึกษา ที่จะเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนปกติ ด้อยโอกาส เด็กพิการ และมีความสามารถพิเศษอีกทั้งส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ร่วมจัดการศึกษาที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้เรียน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตภายใต้ความร่วมมือของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

๒. เพื่อส่งเสริมสุขภาพกายสุขภาพและสุขภาพจิต ผู้รับบริการทางการศึกษา ให้สมบูรณ์ โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม และเพื่อส่งเสริมให้มีจริยธรรม คุณธรรม วินัย โดยเน้นกีฬานันทนาการ ลูกเสือ-ยุวกาชาด และการปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๓. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้รับบริการ ด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย

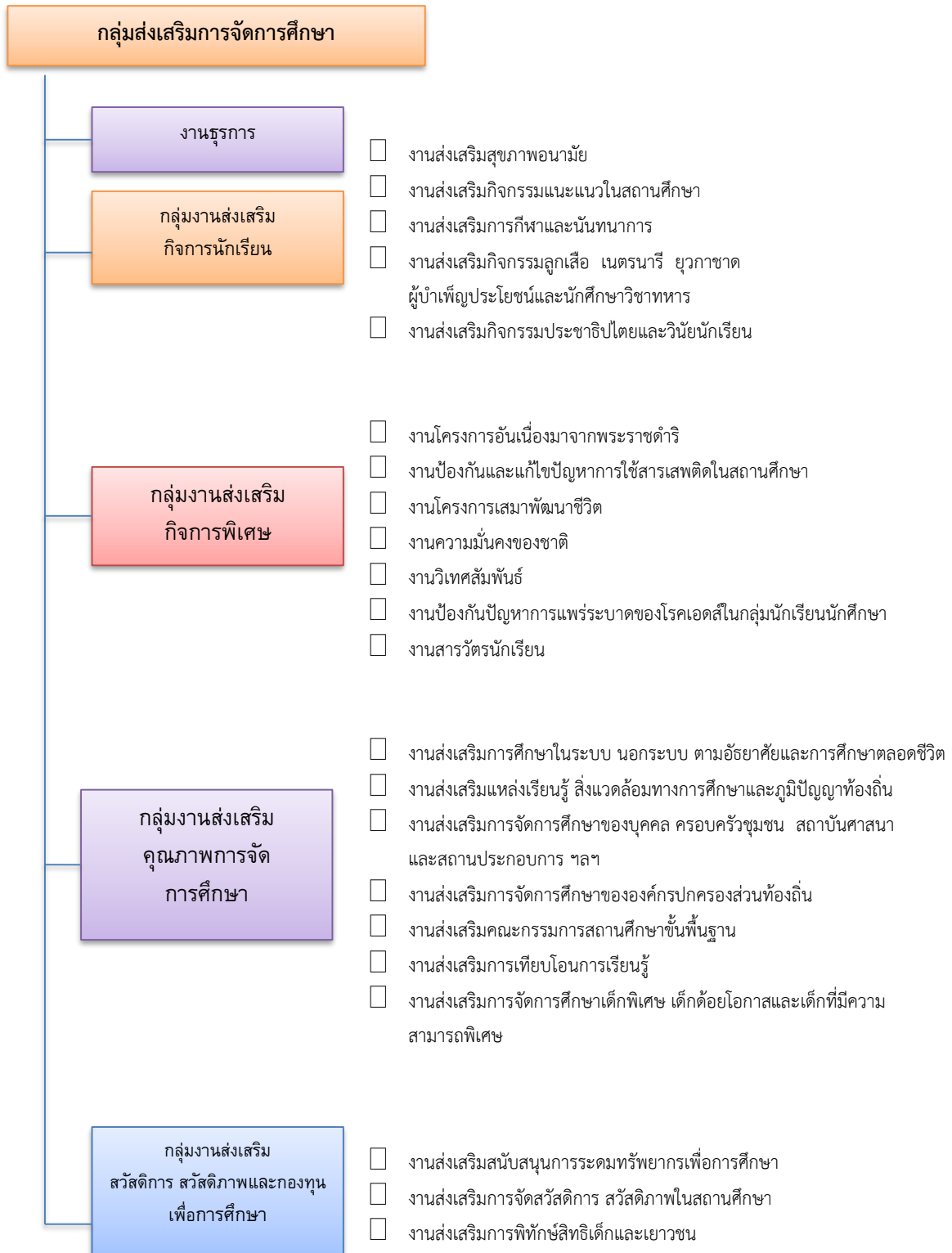
๔. เพื่อส่งเสริมการพิเศษ ที่เป็นการสร้างความมั่นคงและประสานเครือข่ายทุกระดับ ไปสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิสัยทัศน์ (Vision)

“กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มุ่งพัฒนา การศึกษาของเด็กไทยเลย”

ขอบข่าย/ภารกิจ

ขอบข่ายภารกิจงานตามอำนาจหน้าที่

ตอนที่ ๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๒.๑ นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ขั้นตอนการปฏิบัติ

๑. รับเรื่องการขอความช่วยเหลือจาก ครู/ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
๒. ใช้กระบวนการการเยี่ยมบ้านนักเรียน ๕ ขั้นตอน ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการส่งต่อ เพื่อให้ทราบปัญหาที่ชัดเจน
๓. ชี้แจงและแนะนำแนวทางปฏิบัติ/ การช่วยเหลือนักเรียนที่พบปัญหา วิธีแก้ไขปัญหาให้สถานศึกษา ครูผู้ดูแลนักเรียนให้รับทราบและถือปฏิบัติ
๔. ติดตาม ประเมินผล
๕. สรุปผล/ รายงานผล

กรณีส่งต่อโรงพยาบาล

๑. รับเรื่องการขอความช่วยเหลือจาก ครู/ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
๒. ใช้กระบวนการการเยี่ยมบ้านนักเรียน ๕ ขั้นตอน ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการส่งต่อ เพื่อให้ทราบปัญหาที่ชัดเจน
๓. ส่งต่อนักเรียนไปยังโรงพยาบาลประจำอำเภอ/ โรงพยาบาลใกล้บ้าน/ โรงพยาบาลจิตเวชเลยราชนครินทร์
๔. ติดตาม ประเมินผล
๕. สรุปผล/ รายงานผล

Flow Chart การปฏิบัติงาน

๒.๒ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. การจัดทำระบบ แผนงาน/ โครงสร้าง และผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน
๒. ประชุมชี้แจงให้กับผู้บริหารการศึกษาและครูที่รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
๓. ดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียน ตามกระบวนการ ๕ ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการส่งต่อ
๔. ติดตาม ประเมินผล ให้การช่วยเหลือนักเรียนที่พบปัญหา (รับการส่งต่อจากโรงเรียน)
๕. สรุปผล/ รายงานผล

Flow Chart การปฏิบัติงาน

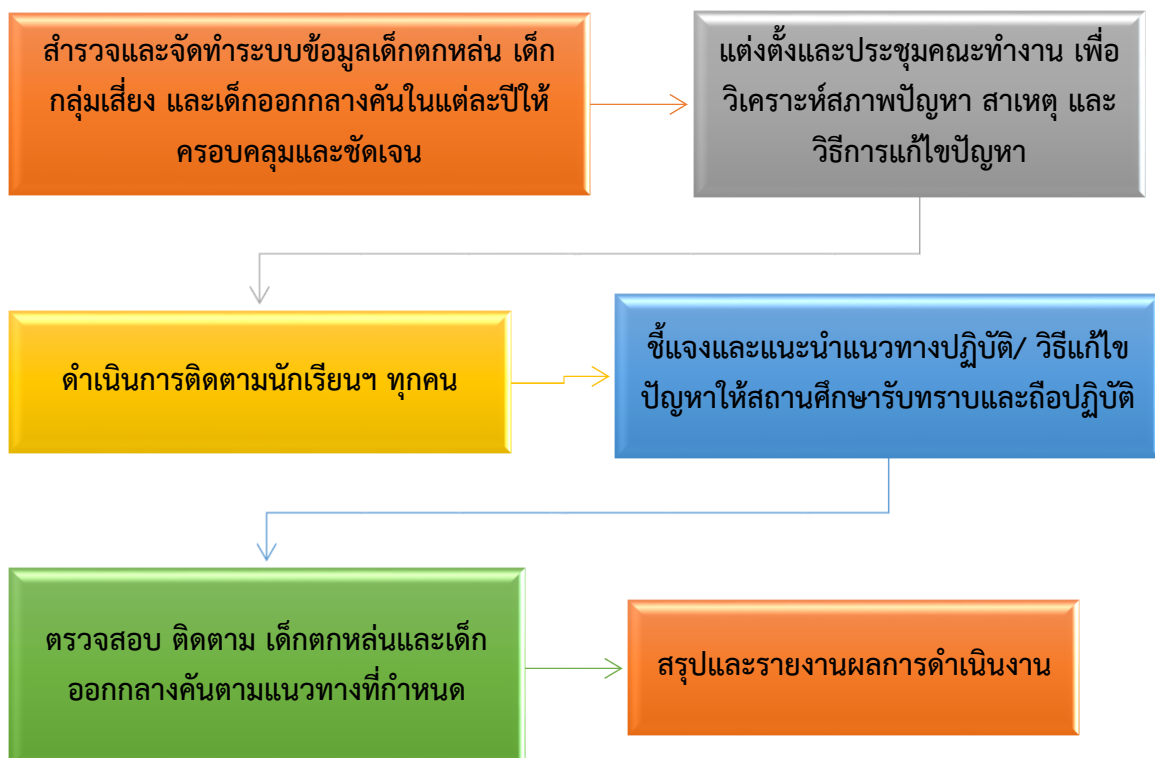

๒.๓ การแก้ปัญหาเด็กตกหล่น เด็กกลุ่มเสี่ยง และเด็กออกกลางคัน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. สำรวจและจัดทำระบบข้อมูลเด็กตกหล่น เด็กกลุ่มเสี่ยง และเด็กออกกลางคันในแต่ละปีให้ครอบคลุมและชัดเจน
๒. แต่งตั้งและประชุมคณะทำงานแก้ไขปัญหาเด็กตกหล่น เด็กกลุ่มเสี่ยง และเด็กออกกลางคัน เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ และวิธีการแก้ไขปัญหา
๓. ดำเนินการติดตามนักเรียนเด็กตกหล่น เด็กกลุ่มเสี่ยง และเด็กออกกลางคัน ทุกคนที่โรงเรียน /บ้าน เพื่อให้ทราบปัญหาที่ชัดเจน
๔. ชี้แจงและแนะนำแนวทางปฏิบัติ/ วิธีแก้ไขปัญหาให้สถานศึกษารับทราบและถือปฏิบัติ
๕. ตรวจสอบ ติดตาม เด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคันตามแนวทางที่กำหนด
๖. สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

Flow Chart การปฏิบัติงาน

ตอนที่ ๓
คำสั่ง/หน้าที่ที่รับผิดชอบ

คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑
ที่ ๒๘๖/๒๕๖๓

เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติ

ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ ได้ประกาศสรรหาและเลือกสรรพนักงานราชการทั่วไป ตำแหน่งนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๑ อัตรา นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๗ มาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศึกษาระบบราชการ พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศึกษาระบบราชการ (ฉบับนี้) พ.ศ.๒๕๕๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ จึงได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ นางสาวปรมาภรณ์ สาระภักดี ปฏิบัติดังนี้

๑.ด้านการปฏิบัติการ

- ๑.๑ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- ๑.๒ วิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคลที่มีปัญหาซับซ้อนหรือจากการส่งต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ แบบทดสอบทางจิตวิทยาด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และการวางแผนการแก้ปัญหา
- ๑.๓ ประเมิน สํารวจ วิเคราะห์ สภาวะสุขภาพจิตด้วยวิธีการทางจิตวิทยากับนักเรียน เพื่อค้นหา อธิบาย ทำนายแนวโน้ม พฤติกรรม อารมณ์ ความคิด พัฒนาการ ศักยภาพ แรงจูงใจ ความถนัด บุคลิกภาพ สาเหตุของปัญหาสุขภาพจิตในระดับเบื้องต้น
- ๑.๔ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และบำบัดครอบครัว เพื่อให้การบำบัดและแก้ไขปัญหาลเฉพาะเรื่องหรือปัญหาที่มีความซับซ้อน เช่น พฤติกรรมเสี่ยงเรื่องยาเสพติด การทะเลาะวิวาท/การใช้ความรุนแรง ฯลฯ
- ๑.๕ ปรับพฤติกรรม พื้นฟูสภาวะทางจิตใจ สังคม อารมณ์ ส่งเสริมพัฒนาการในระดับเบื้องต้น เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ ยอมรับปัญหาของตนเอง ปรับเปลี่ยนอารมณ์ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปรับตัว หรือวิธีแก้ปัญหาให้เหมาะสม
- ๑.๖ ให้การดูแลช่วยเหลือกลุ่มเด็กพิเศษ เช่น เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) เด็กสมาธิสั้น เด็กออทิสติก เด็กที่มีสติปัญญาบกพร่อง เป็นต้น

๑.๗ ส่งเสริม ป้องกัน ฝ้าระวัง แก้ไขปัญหาพฤติกรรม สุขภาพจิตของนักเรียนด้วย เครื่องมือและกระบวนการทางจิตวิทยาเบื้องต้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการดำเนินชีวิตได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๑.๘ รวบรวม ศึกษาข้อมูล วิจัยด้านจิตวิทยา และวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาองค์ ความรู้นวัตกรรมด้านจิตวิทยา สุขภาพจิต

๑.๙ สรุปสถิติ รายงานผลการปฏิบัติงานทางจิตวิทยาเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงาน

๒. ด้านการวางแผน

วางแผนการทำงานที่รับผิดชอบ ร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานของหน่วยงาน หรือ โครงการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

๓. ด้านการประสานงาน

๓.๑ ประสานการทำงานร่วมกันทั้งภายในและภายนอกหรือหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความ ร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

๓.๒ ชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริง แก่บุคคลหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๓ ประสานการส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอก กรณีที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือ เฉพาะด้าน และการรับส่งกลับเข้าสู่ระบบโรงเรียน

๔. ด้านการบริการ

๔.๑ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ความรู้วิชาจิตวิทยา วิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจ ปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

๔.๒ ถ่ายทอด ฝึกอบรม องค์กรความรู้ เทคโนโลยีด้านจิตวิทยา จัดทำแผนการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ

๕. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๓

สั่ง ณ วันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายรอง ปัญสังกา)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑